

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dorobergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. ozračnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnave naročnine. — Prava ne oziira. Naročnina za nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravekna pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Iskrajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Poštno-hranilnični račun števe 841-652. TELFON 31 11-57

DRŽAVNI ZBOR.

Manifestacija za svobodo.

DUNAJ 19. Današnja zbornična seja je pokazala na izreden način, da najdejo velike ideje tudi v avstrijskem parlamentu še močan in silen odziv. Manifestacijo za svobodo in pravico smeemo imenovati soglasne izjave, ki so jih podali zastopniki vseh parlamentarnih strank proti nasilni Cuvajevi diktaturi na Hrvatskem. Pravično in tudi ostro je danes avstrijski parlament obsodil nasilja Khuenova in Cuvajeva, pa tudi zvesto čuval avstrijsko ustavo, njene pravice in zakone ter branil velike politično-gospodarske interese monarhije na zunanju.

Glas ljudske zbornice ne bo ostal brez odmevov nele v naši ožji domovini, ampak tudi onkraj naše meje. Slišati ga bodo morali v Budimpešti kot zadnji, resni poziv, da se mora oholi madjarski imperializem in šovinizem krotiti in spoštovati ustavo, zakone in pravice Hrvatske.

Nedvomno so včerajšnje besede ministrskega predsednika grofa Stürgkha pridobile močno na svoji veljavi in resonanci vsled nepričakovano dobro uspele hrvatske debate v avstrijskem parlamentu.

V naslednjem kratko

sejno poročilo.

Začetkom današnje seje je predlagal dalmatinski poslanec dr. Dulibić otvoritev debate o odgovoru ministrskega predsednika grofa Stürgkha na včerajšnjo interpelacijo jugoslovanskih poslancev zaradi zakonolomstev na Hrvatskem.

Zbornica je predlog z impozantno večino, skoro enoglasno sprejela. Za prvega contragovornika je bil izvoljen predsednik „Notnega češkega kluba“,

posl. dr. Fiedler,

ki izjavlja imenom vseh čeških strank, da se Čehi popolnoma pridružujejo jugoslovanski akciji proti kršenju ustave na Hrvatskem, ne le zaradi važnosti Jugoslovanov v balkanski politiki monarhije in osobito zaradi učinkovanja sistranija ustave pri balkanskih državah, pri katerih uživa monarhija že itak male simpatije. Čehi pa se pridružujejo Jugoslovanom tudi v znak slovanške solidarnosti.

Čehi pa iskreno pozdravljajo včerajšnja izvajanja ministrskega predsednika in izražajo upanje, da vlada tudi v tej državni polovici spoštuje in varuje konstitucionalno ustavo.

Za „hrvatsko-slovenski klub“ je

posl. dr. Krek

v daljšem govoru utemeljil stališče kluba nasproti vladnemu odgovoru ter je izjavil, da bodo včeraj z vladne klopi izrečene besede le tedaj zadobile pravi pomen, če bo avstrijski parlament izpolnil svojo dolžnost. Še le tedaj, ko tudi na Ogrskem in Hrvatskem prodre prava ljudska volja, ne bo v tej državi ne zatirancev, ne zatiranecv.

Posl. Ba l j a k

je izjavil, da dalmatinski klub ni zadovoljen z včerajšnjim vladnim odgovorom interpelacije. Opravičeno bi smeli pričakovati, da bi bil moral ministrski predsednik takoj v obrambo političnih interesov monarhije nastopiti proti uvedbi diktature na Hrvatskem in zaprečiti imenovanje kraljevega komisarja. Takojšnja odstranitev diktature je vendar namen vse parlament. akcije Jugoslovanov

Hrvatje in Srbi ne bodo v zbornici preje mirovali, dokler ne bo diktatura na Hrvatskem razveljavljena in odstranjena. (Živahno pritrdjevanje pri Jugoslovanih.)

Imenom Poljakov je predednik „Poljskega kluba“,

posl. dr. Leo

povdarjal, da Poljaki kot odkritosrčni in pravi prijatelji Ogrov obžalujejo, da so v zadnjih letih na Hrvatskem nastali protustavni odnošaji. Hrvatska je velike važnosti za celo monarhijo in Poljaki občutijo toliko bolj boleost jugoslovanskih bratov, ker so prepričani, da je obstoj monarhije zagotovljen le v varovanju ustave in svobode. Položaj monarhije na jugu zahteva politiko, ki je pripravljena gojiti simpatične odnošaje na vsem slovanskem jugu.

Poljaki vzamejo z zadovoljstvom izjavo ministrskega predsednika na znanje in se nadejajo, da se Hrvatski kmalu povrne ustavno življenje.

Dalje so bila jako zanimiva tudi izvajanja nemških poslancev, dr. G. Grossa, ki je kot predsednik nemškega „Nationalverbanda“ povdarjal, da bi zamogo imeti izjemno stanje na Hrvatskem slabe posledice v tostranski državni polovici. Krščanski socialc Stöckler je odobravaj včerajšnji nastop ministrskega predsednika in je najstrožje obsodil protustavne napade Judomadjarov na Hrvatsko ter je slednjič izrazil odkritosrčne simpatije težko zatiranemu hrvatskemu narodu.

Za njim je govoril

posl. Dulibić,

ki se je v toplih besedah imenom Hrvatov zahvalil za podporo zbornice. Dalje povdarja vse one slabe posledice, ki bi nastale v anektiranih deželah zaradi dogodkov na Hrvatskem. Diktatura na Hrvatskem nima drugega namena, kakor zapeljati hrvatski narod k nezakonitostim. Hrv. narod pa je doslej ostal miren, ker ima zaupanje v svoje zastopnike, ki bodo vse sile napeli, da se končajo ti nečedni odnošaji na Hrvatskem, in ki bodo dosegli, da se nikdar več ne pripeti enak atentat na hrvatski narod.

Posl. Tresić-Pavisić:

„Besede, katere je včeraj govoril ministrski predsednik, bi jih moral že izpremeniti v dejanja. On bi moral znati, da delegacija ne morete razpravljati, če ni ogrska delegacija konstitucionalno osnovana. Govornik mora svetovalce krone obtožiti zaradi ustavolomstva. Hrvatski poslanci se bodo toliko časa borili, dokler ne prenehajo protustavne razmere na Hrvatskem. Hrvatje šele takrat prenehajo s svojo ostro opozicijo, ko dobe od vlade trdnih garancij, da se nikdar več kaj takega ne bo v bodoče pripetilo na Hrvatskem in da dosežejo jugoslovanske dežele ugodnejši politični in gospodarski položaj.“

Dalje sta govorila socialnodemokratska poslancina Nemeč (Čeh) in dr. Adler (nem. soc. dem.), ki odločno protestirata proti ustavolomstvu na Hrvatskem, ker socialisti čutijo z zatiranimi narodi.

Češki radikalec, posl. Choc izjavlja, da vse češko ljudstvo živo simpatizira s hrvatskim narodom in da morajo Slovani pričeti drugačno politiko, da odstranijo dualizem in ustvarijo iz Avstroogrskje federalistično državo.

Nato je bila podrobna debata zaključena. Zbornica je izvolila dva generalna govornika in sicer polj. soc. dem. Daszynskega

Nato se je obrnil k svojim ljudem in vzkliknil:

„Puške v roke, prezentujte, kvišku puške. Dobro, otroci, noč ni še dovolj temna. Kramljajte o svojih stvarih! Midva bova tudi o svojih.“

Nato je zopet stopil k Mauricu in mu rekel:

„Danes sem zvedel v sekciji dve veliki novosti.“

„Kaki pa?“

„Da postajava, ti in jaz, sumljiva.“

„Vem... in potem?“

„Druga novost je, da je bil voditelj zarote z nageljčkom vitez iz Rdeče hiše.“

„Tudi to vem.“

„Toda ti ne veš, da sta rdeči nageljček in podzemski hodnik v zvezi s to zaroto.“

„Seveda vem.“

„Toda preidimo k tretji novosti. Te gotovo ne poznaš. Nocoj vjamemo viteza iz Rdeče hiše.“

„Viteza iz Rdeče hiše?“

„Da.“

„Torej si postal orožnik?“

„Ne, toda jaz sem patriot. Patriot je dolžan samega sebe domovini.“

„Vseeno se mi zdi čudno, da si sprejel ta nalog.“

in rusinskega posl. Romančuka, ki sta v kratkih besedah ponovila glavne momente cele debate, nakar je bila hrvatska debata končana in seja zaključena.

Prihodnja seja v torek.

Taktika jugoslovanske delegacije.

DUNAJ 19. Med jugoslovanskimi poslanci vlada glede nadaljne taktike v proti Cuvajevi kampanji needno mnenje. — Dalmatinski klub zastopa še vedno nazor, da se z današnjo debato o včerajšnjem vladnem odgovoru ne doseže ničesar pozitivnega, zaradi tega so prej ali slej potrebni naj ostrejši koraki in sredstva jugoslovanske delegacije v parlamentu.

Na drugi strani pa povdarjajo, da ni parlament pravo mesto za obstrukcijo, ki bi uspešnejše nastopila v delegacijah. Povdarjajo, da bi obstrukcija v parlamentu v sedanjem trenutku, ko so na dnevnem redu baš jako važne predloge, katerih rešitev ni toliko v vladno, kakor v ljudsko korist. Bati bi se bilo, da obstrukcija ozlovolji stranke, ki danes še spremljajo jugoslovansko akcijo z vsemi simpatijami.

Dalmatinski klub se je danes ponovno posvetoval, pa ni še prišel do definitivnega zaključka. Pač je klub izdal komunikc, v katerem povdarja, da smatrajo dalmatinski poslanci za nujno vztrajati v najstrožji opoziciji; vprašanje o obstrukciji bo morda šele jutri rešeno.

Danes zvečer so prispeli iz Zagreba na Dunaj člani hrvatske delegacije v ogrskem državnem zboru, med drugimi Pribičević in dr. Popović, ki se jutri udeležijo skupnih konferenc, ki bodo menda prinesle končni sklep, ali naj se nadaljuje stroga obstrukcija ali ne.

Bombardiranje Dardanel v avstrijskem parlamentu.

DUNAJ 19. V današnji seji poslanske zbornice je poslanec vitez Pantz stevil na ministrskega predsednika interpelacijo v zadevi bombardiranja Dardanel. Interpelant vprašuje: 1. Ali so za našo vnanjo politiko odgovorni faktorji znali za ta korak, predno je bil storjen? 2. Če da, kako more naš urad za zunanje zadeve opravičiti, da ni bilo preprečeno razširjenje bojnega polja na Evropo? 3. Če je naša diplomacija od dogodoka bila iznenadena, kako stališče misli naše vnanje ministrvo zavzeti napram temu postopanju Italije? 4. Kaj misli minister zunanjih zadev storiti, da uspešno odvrne od naše države nevarnosti, ki so nastale vsled — najnovejih dogodkov italijansko-turške vojne?

OGRSKA KRIZA.

Madjari proti Stürgkhu.

BUDIMPEŠTA 19. Nezadovoljnost nad včerajšnjim govorom ministrskega predsednika grofa Stürgkha je danes v ogrskih političnih krogih še veliko večja kakor včeraj. — V kuloarjih ogrske magnatske zbornice, ki je imela danes kratko sejo in je sprejela na znanje Khuenovo demisijo, so ostro kritizirali nastop avstrijskega ministrskega predsednika.

„Budapesti Hirlap“ prinaša iz krogov vladne stranke situacijsko poročilo, v katerem se označa včerajšnji Stürgkhov nastop za impertinenco in nezasišano predrznost. Vladni poslanci odločno zahtevajo, da se takoj skliče ogrski državni zbor, da protestira proti Stürgkhu.

„Pester Lloyd“ piše, da je grof Stürgkh naznačil, da bo vlada vporabila primeren trenotek posredovati zaradi imenovanja komisarijata na Hrvatskem. Tega trenotka Stürgkh nikoli ne bo dočivel, kajti to bi pomenjalo konec ogrske države. Grof Stürgkh se je vedel nasproti cesarju hinavsko. Cesar bi ga imel odpustiti, ker je včeraj kritikoval naredbo, ki nosi njegov podpis in njegov pečat. Včerajšnji dan pomeni, da je Stürgkh politično mrtev.

Lukacs na Dunaju.

DUNAJ 19. Danes ob 11 dopoldne je sprejel cesar v avdijski finančne ministra Lukacsa. Cesar je sprejel Lukacseve predloge o rešitvi krize na znanje, odločil pa se zanje še ni.

Lukacsev položaj.

BUDIMPEŠTA 19. Z ozirom na dejstvo, da cesar na današnji avdijski še ni designiral Lukacsa za ogrskega ministrskega predsednika, sodijo ogrski politični krogi položaj za precej zamotan in izražajo precejšnje začudenje, ker so designacijo za danes splošno pričakovali. Zatrjujejo, da pride jutri Khuen-Hedervary k cesarju v avdijscono na Dunaj.

Brambna reforma.

DUNAJ 19. Honvedski minister Hazal je prispel semkaj, da jutri konferira z merodajnimi činitelji o možnosti pravočasne rešitve bramne reforme oziroma o korakih, ki so potrebni za slučaj, da reforma ne bi bila pravočasno sprejeta v ogrski zbornici. — Potrebni so ti koraki z ozirom na okolnost, na se niso še mogli vršiti spomladanski nabori in je nujni čas, da se določi rekrutni kontigent.

Kongres jugoslovanske omladine v Belgradu.

BELGRAD 19. 130 zagrebških vseučiliščnikov, katerim so se pridružili tudi tovariši iz Bosne, Istre in Črnogore, dalje tudi zastopniki jugoslovanskih dijaških društev iz Prage, Dunaja in Gradca, so danes ob 1 popoldne prispeli v Belgrad, kjer se vrši kongres hrvatskosrbske dijaške omladine. Dijaki so bili nad vse slovesno sprejeti. Belgradsko občinstvo jim je pridelilo impozantne ovacije po celem mestu. Občinstvo pa je ob tej priliki pridelilo tudi burne in ostre demonstracije proti diktatorju Cuvaju in oholim Madjarom. Zagrebški dijaki so izročili svojim belgrajskim tovarišem srebrni venec z napisom: „Zagrebška akademična omladina svojim belgrajskim tovarišem“. Dijaki obiščejo tudi Kragujevac in Semendrijo.

Ogrski Časnikarji za hrvatske kolege.

BUDIMPEŠTA 19. — Društvo ogrskih časnikarjev je sklenilo predlagati javnemu zboru, ki se snide prihodnje nedelje, resolucijo, ki izreka splošno ogorčenje nad nasilji, katera izvršuje komisar Cuvaj nad hrvatskim časopisjem. Resolucija tudi izreka svoje globoke simpatije zatiranim hrvatskim kolegom.

Proces proti atentatorju d'Albi.

RIM 19. Pred tukajšnjim porotnim sodiščem se prične jutri proces proti zidarju d'Albi, ki je uprizoril poznati atentat na italijansko kraljevsko dvojico.

Tiskarski štrajk v Sarajevu.

SARAJEVO 19. Tu je danes izbruhnil tiskarski štrajk. „Sprska Rieč“ ni mogla iziti, ker so vsi uredniki zapustili uredništvo.

nihče ga ni poznal; znano je bilo le, da je imela hiša že štirinajst dni ali tri tedne novega gospodarja. Sosedje so sicer čuli šum, toda, ker je poslopje staro, so menili, da je popravljava. Govoril sem s Santerrom, ki se je nahajal v veliki zadregi radi te zadeve. Razložil sem mu svoj načrt, naj bi povpraševali pri vseh pariških notarjih, da bi se na ta način ugotovilo kupčevo ime.“

„Načrt je dober!“ je dejal Santerre „in tega človeka obdolžujejo, da je slab patriot, Lorin! Čuj me Lorin! jaz ti vzpostavim dobri glas, ali vrag naj me vzame!“

„Skratka!“ je nadaljeval Lorin, „rečeno, storjeno. Iskali so notarja, našli listino in na njej ime in stanovanje krivca. Santerre mi je naročil, naj izvršim aretacijo.“

„In ta mož je bil vitez iz Rdeče hiše?“

„Ne, najbrže samo njegov sokrivec.“

„Toda, kako moreš reči, da hočeš aretirati viteza?“

„Aretiramo jih vse skupaj. Poznam viteza. Santerre mi ga je opisal; sicer sem ga videl danes.“

„Ti si ga videl?“

„In ti tudi. Majhni, plavalasi mladenič, ki naju je osvobodil davi, saj veš, ki je po veljeval oddelku aristokratov in ki je tako krepko udrihal.“

(Dalje.)

PODLISTEK

Vitez iz Rdeče hiše.

(Le chevalier de Maison Rouge.) 71

Homaa iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

XXIX.

Patrulja.

Medtem, ko je Maurice, poln otožnih misli, zrl v vodo, je začul, kako se je bližala mala četa z enakomernimi koraki vojaške patrolje: bila je stotnija narodne garde, ki je korakala od drugega konca mostu. V temi se je Maurice zdelo, da se Lorin nahaja med njo.

Bil je v resnici on. Čim ga je bil zagledal, je hitel k njemu.

„Konečno vendar,“ je vzkliknil Lorin, „si Morbleu! Nismo te mogli najti tako lahko.“

„Kaj pa hočeš tukaj s patroljo?“ je vprašal Maurice.

„Vodim neko ekspedicijo, prijatelj; gre za to, da si zopet pridobiva svoj izpodkopani ugled.“

Bombardiranje Dardanel.

Fiasko italijanske flotile.

DUNAJ 19. Vesti iz Carigrada in Rima se strinjajo v tem, da so Italijani nameravali s svojim bojnim brodom uprizoriti le gočo demonstracijo, ki bi naj pritisnila na visoko pomor in velesile, da bi pospešile čimprejšnjo rešitev konflikta. Vtis demonstracije pa v Carigradu ni bil tisti, ki so ga pričakovali Italijani, ker porta odločno vztraja na svojem stališču, da pod nobeno ceno ne odneha od svojih suverenih pravic nad Tripolitanijo.

V bojnem oziru se je italijanska demonstracija pred Dardanelami splošno ponesečila.

Italijani so oddali iz svojih težkih topov nad 200 strelcev. Učinki bombardiranja pa so bili zelo neznatni. Eden Turčev je obležal mrtev, 1 ranjen in ranjen je je bil tudi — en konj.

Boljše uspehe so imeli turški trdnjavski topovi, ki so skoro popolnoma razbili eno italijansko oklopnačo.

Turško uradno poročilo.

CARIGRAD 19. Turško uradno poročilo pravi, da italijansko bombardiranje ni povzročilo nikake znatne škode. Italijani so izstrelili okoli 150 strelcev. En vojak je bil ubit in eden ranjen. Ubit je bil tudi en konj! Ena turška krogla je zadela italijansko vojno ladjo, ki se je morala umakniti za bojno črto.

CARIGRAD 19. Druge vesti pravijo, da je bombardiranje fortov Kumkaleh trajalo od 10 30 predpoldne do 2 popoldne. Forti so odgovarjali na sovražni ogenj. Ena italijanska vojna ladja je bila težko poškodovana. Včeraj jutro sta se ena velika italijanska vojna ladja in ena torpedovka podale v pristanišče Marmara pri Rodi.

Torpedovka je takoj odplula. Smirski vali poročajo o dogodkih na otoku Samo, da sta ob 4 30 predpoldne ena italijanska vojna ladja in ena torpedovka bombardirali vojašnico v in orožarno v Nathy.

Število italijanskih vojnih ladij v Egejskem morju.

RIM 19. Glasom tukajšnjih vesti se nahaja v Egejskem morju 15 velikih vojnih ladij in 40 torpedovk, skupno 55 vojnih enot.

Bombardiranje je imelo le namen demonstracije.

RIM 19. Uradno poročilo o včerajšnjem bombardiranju Dardanel pravi, da je imela ta akcija le namen demonstracije.

Bombardiranje otoka Samo.

SOLUN 19. Italijanske vojne ladje so bombardirale vojašnice in utrjene pozicije na otoku Samo.

Kaj nameravajo Italijani?

DUNAJ 19. „Neue Freie Presse“ je od enega svojih italijanskih dopisnikov dobila poročilo, da se italijanska eskadra pripravlja, da na vsak način prodere skozi Dardanele. V ta namen da ima Italija že 4000 prostovoljcev, ki so pripravljeno iti naprej na ladijah, ki so določene v to, da se potopijo.

Turški listi o bombardiranju.

CARIGRAD 19. Vsi listi pišejo, da bombardiranje Dardanel ne bo v ničemer vplivalo na stališče Turčije, ki prej ko slej ne odneha niti za peč.

„Jeni Gazetta“ piše: „Sovražnik bo pregnan iz Tripolitanije, ali pa bodo vsi Otomani sledili izgledu boriteljev v Tripolitaniji ter prelijajo svojo kri do zadnje kaplje. Ako bo potreba, pademo častno. Porta ne more delati drugače, ker ona, varuhinja kalifata, brani pravice islamskega sveta; tudi če bi Italijani bombardirali Carigrad, ne bi dobili drugačnega odgovora.“

„Tanin“ pa piše: „Včerajšnji dogodki morajo le utrditi turški odpor. Otomani so odločeni, da ne odstopijo niti pedi tripolitanske zemlje.“

Prestolni govor, v katerem je rečeno, da Turčija ne odneha, se smatra splošno za izraz čustev ljudstva.

Turki izženejo Italijane iz svoje države.

CARIGRAD 19. „Tanin“ poroča, da je vlada sklenila, da bodo morali vsi Italijani tekom 24 ur zapustiti Carigrad, ako bi se napad na Dardanele ponovil.

Italijani niso izgubili nikakih vojnih ladij.

RIM 19. Uradne vesti dementujejo najodločnejše vest, da bi bila kaka italijanska ladja poškodovana. Turška eskadra ni izšla iz Dardanel, le en torpedni lovec je prišel pred uhod ožine, a je takoj pobegnul.

Poročilo poveljnika italijanske mornarice.

RIM 19. (Agenzia Stefani). Iz uradnega poročila poveljnika kraljevih mornarstevskih sil, ki je došlo vladi, je razvidno, da so na sljajen način izvedli hitro križarenje, ki jim je bilo odredeno v Egejskem morju. Operacija ni imela niti namena, da napade Dardanele, niti da izsilil prehod ali izvrši izkrcanje. V resnici ladje tudi niso imele nikakih čet na krovu.

V noči od 17. na 18. so italijanske vojne ladje prerezale podmorski kabel med Imbrazom in Dardanelami. Ena devizija je dobila nalog, da se znajde z zoro pred Dardanelami v nadi, da prisili turško floto za izpad in napad. Med tem ko so ladje plule mimo vhoda v Dardanele, se je prikazal turški rušilec torpedov, ki se je ustavil. Naša divizija se je približala torpednemu lovcu. Istodobno so obrežni fortii začeli iz velike daljave streljati od obeh strani.

Vojne ladje so torej bile prisiljene, odgovoriti na ogenj in nadaljevati streljanje približno dve uri, dočim, je turški torpedni rušilec izgubil v morskoi ožini. — Na naši strani ni nikake škode. Naša eskadra je dosegla svoj namen in se nahaja na potu v italijanske vode. Poročilo poveljnika v južnem Egejskem morju še ni dospelo.

Vtis v Carigradu.

CARIGRAD 19. Porta naznanja uradno, da je dardanelska morska ožina za sve ladje zaprta z minami.

Došla poročila so vzbudila v Carigradu veliko senzacijo. Na borzi so v prvem hipu močno padali kurzi, ki so se pa ustavili, ko je bil bombardma ustavljen.

V krogih porte menijo, da so Italijani nameravali le strašiti. Izražajo zaupanje, da so Italijani začeli s svojo akcijo, ne da bi počakali odgovora porte na predlog velesil o miru.

CARIGRAD 19. (Ob 9 5 zvečer.) Glasom vesti porte, ki še niso uradno razglašene, je mogla pri bombardiranju poškodovana italijanska ladja voziti do Tenedosa, kjer je naletela na plitva tla. Glavna sila eskadre, ki se je umaknila do Lemnosa, se je pozneje zopet pojavila pred Kumkalekom ter po neki verziji začela zopet z bombardiranjem.

Daljših vesti ni, ker je bil en podzemski kabel pretrgan in je na razpolago vlade le še en kabel.

V krogih porte se boje nočnega poskusa Italijanov, da bi izsilili prehod skozi Dardanele. Jutri se vrši izvanredni ministrski svet, ki bo, kakor se čuje, razpravljal o izgonu Italijanov iz Carigrada. Glasom neke vesti so mnenja ministrov v tem oziru razdeljena.

Italijanske nade.

RIM 19. Z ozirom na bombardiranje Dardanel po italijanskem bojnem brodomu je izšla večina tukajšnjih listov v posebnih izdajah. „Tribuna“ piše med drugim: „Evropa, ki pozna potrpežljivost Italije, bo priznala, da Italija ni ravnala samo v svojem lastnem interesu, temveč tudi v interesu Evrope in evropskega mira.“

Potopljena turška ladja.

CARIGRAD 19. Po poročilu, ki je došlo vojnemu ministertvu, je med bombardiranjem Samosa moštvo potopilo neko majhno turško topničarko, da ne bi bila prišla v roke Italijanom. Orožje in moštvo so spravili že prej na suho. — Po včerajšnjem bombardiranju je italijansko brodomvje odplulo v luko Heros.

Pretrgane brzovave zveze.

RIM 19. Agenzija Stefani objavlja sledeče poročilo: Poveljnik prve divizije drugega oddelka bojne mornarice sporoča brzovjavno, da je prerezal podmorski kabel, ki veže Malo Azijo s turškimi otoki v Egejskem morju in ki je položen med Marmarskim morjem in otokom Rhodom, in da je potopil turško topničarko, ki je skušala utiti v smeri proti otoku Samu.

Avstrijski trgovski parniki.

CARIGRAD 19. Parnik avstrijskega Lloyda „Praga“, ki ima odpluti iz Carigrada v Trst, je moral opustiti odhod in ostati v tukajšnjem pristanišču, ker so Dardanele zaprte. Parnik „Linz“ iste družbe, ki je včeraj dospel v carigradsko luko, pa je še pravčasno pred bombardiranjem pasiral ožino pri vhodu.

BERLIN 19. „Lokalanzeiger“ poroča iz Carigrada, da so Italijani zasedli otok Samos ter da nameravajo zasesti še druge otoke v neposredni bližini dardanelskega vhoda.

Francoske in ruske paroplovne družbe zahtevajo odškodnino.

CARIGRAD 19. Ena francoska in ena ruska paroplovna družba ste pri porti vložili ugovor proti zapretju Dardanel. — Zahtevate vsaka dnevno po 200 funtov šterlingov odškodnine.

Rusija protestira proti zapretju Dardanel.

DUNAJ 19. Tukajšnji merodajni krogi sodijo, da bo Rusija v najkrajšem času podvzela ostre korake pri turški vladi, ker je dala zapreti Dardanele in s tem ogrožila baš paroplovni promet in trgovino cele južne Rusije.

Avstrijski trgovinski interesi niso v prav veliki meri ogroženi po izjavah tukajšnjih merodajnih krogov. Res je, da je pot skozi Dardanele tudi avstrijskemu blagu zaprta, na drugi strani pa so avstrijski trgovini na razpolago Donava in železnice, ki omo-

gočajo, da se vzdržuje redni promet z balkanskimi državami in Crnim morjem. — Oškodovani so Angleži, Rusi in Francozi, imajo torej interes, da protestirajo proti zapretju Dardanel.

Otvoritev turškega parlamenta.

CARIGRAD 18. Turški parlament je bil danes otvorjen v prisotnosti sultana, prestolonaslednika, dveh princev, diplomatskega zbora, ministrov, dostojanstvenikov, 100 poslancev in skoro vseh senatorjev. Veliki vezir je prečital prestolni govor v katerem je rečeno med drugim, da je Turčija pripravljena skleniti mir, a le pod pogoji, da se umakne aneksijski dekret in vzdrži turško suverenost nad Tripolitanijo.

Grozna nesreča na morju.

Koliko je rešenih.

BREMEN 15. Exchange-Telegraphen-Kompagnie priobčuje ugotovitev ravnatelja White-Star-Line, Ismaya, da je bilo pri „Titanicu“ raztrgano na desni strani vse ladijno dno. Ladja je ostala po nesreči še dve uri in 25 minut na površju. Zadnje poročilo zagotavlja, da je bilo rešenih 705 oseb in sicer 202 potnika prvega, 215 drugega 78 tretjega razreda in 210 oseb ladijskega moštva.

Usodepolni Hopejev demant.

NEW-YORK 19. Listi poročajo natančni seznam zlatanine, draguljev in drugih dragocenosti, ki so se pogreznila s parnikom „Titanic“ vred v 3000 m globoko v morje. Med pogreznjenimi dragulji se nahaja tudi usodepolni, modri Hopejev demant, ki je doslej še vsakokratnemu lastniku prinesel nesrečo. Demant je vreden približno poldrugi milijon mark. S tem dragim kamenjem je v zvezi neštevilno tragičnih nezgod. Njegov zadnji lastnik je bil neki Amerikanec v Washingtonu, ki ga je letos v januarju kupil v Londonu in ga je hotel sedaj prenesti v Ameriko. Prva lastnica je bila francoska krasotica, v niortski ječi porojena madame Maintenon, druga soproga razuzdanega francoskega kralja Ludovika XIV. Po njeni smrti je prišel demant v roke nesrečne, pogijotini obglavljene kraljice Marije Antoinette. Demant je potem kupil angleški lord Hope, ki je končal s samomorom svoje življenje in po katerem nosi tudi demant svoje ime. Med zadnjimi lastniki usodepolnega kamna je bil tudi turški ex-sultan Abdul Hamid. Vsi bogatini, ki so posedovali ta kamen, so tragično končali svoje življenje in veriga teh tragedij se lahko zasleduje uotri do leta 1642. nazaj. Sedaj teži modri demant v globočinah Atlantskega oceana.

Dragocenosti na parniku „Titanic“.

ANTWERPE 19. Amerikanska konzulata potrjuje 29 odpošiljatev demantov, dragih kamnov in biserov v skupni vrednosti 29 milijonov mark. Vsi ti dragulji so se pogreznil s „Titanic“-om v morje. Ker je dvignitev „Titanica“ zaradi globočine morja nemogoča, so vse te dragocenosti zgubljene. Vrednost draguljev je bila zavarovana pri londonski zavarovalni družbi „Lloyd“, dalje pa tudi pri nekaterih belgijskih, nizozemskih in ameriškanskih zavarovalnih družbah.

Velikost ledenika.

NEW-YORK 19. Kapitan parnika „Eutonia“, ki se je vrnil v newjorško pristanišče, pripoveduje, da je najbrže parnik „Titanic“ trčil ob oni ledenik, katerega je on na mestu nesreče fotografiral. Dan popreje je on s parnikom pasiral ono nesrečno mesto in je od severa nizzdol plaval velikanski, ca 500 metrov dolgi in 100 m visoki ledenik.

Razmerje med Italijani in Slovenci v luči objektivnega Italijana.

V „Edinosti“ od 12. in 13. t. m. smo iz Vivantejeve knjige o primorskem irredentizmu omenili razvoj irredentističnega gibanja v Primorju ter smo navedli mnenje raznih italijanskih politikov in državnikov o priklapljenju Primorja — in osebito Trsta — k Italiji; in omenili smo razvoja razmerja med Italijani in Slovenci v Primorju. Tudi ostali del Vivantijeve knjige preveva duh kritične objektivnosti. Pisatelj omenja pred vsem, da slovenski jezik nikakor ni še-le iznajdba od včeraj, kakor to navadno zatrjujejo omenjeni primorski Italijani, temveč ima zelo staro minulost. Omenja mimogrede ilirskega pokreta in početkov novoslovenskega gibanja ter prehaja končno na naše gospodarsko gibanje in naš velikanski razvoj, gospodarski in kulturni. Kranjska ima manje analfabetov nego Primorska, Ljubljana ne le absolutno, ampak tudi razmerno manje nego Trst. Največje število analfabetov med Slovenci je v krajih, ki jih upravljajo Italijani! Tudi v skoro izključno italijanskem gradiščanskem krajku je število analfabetov večje (31 66) nego v izključno slovenskem tolimskem (28 67) in istotako slovenskem sezanskem (23 98) okraju. V Istri znaša število analfabetov 60 08%, in se torej ta dežela bori z Galicijo, Bukovino in Dalmacijo za prvenstvo analfabetizma. Zato pa so bile prevrjene tolike nade Italijanov, ki so pozicali, da je njih kultura slaba učiteljica civilizacije!

Obširno se bavi pisatelj z ljudskim štetjem, o katerem pravi, da je, vsled označbe „občevalnega jezika“, postal sredstvo političnih borb. Zato tudi avstrijska statistika nikakor ne odgovarja dejanskemu stanju, temveč je vedno oškodovana ona narodnost, ki je v manjšini, torej v Trstu in po primorskih mestih — slovenska (oziroma hrvaška).

Italijanski nacionalci očitajo vladi, da podpira Slovence na škodo Italijanov. V resnici pa so Slovenci na polju državnega šolstva mnogo na slabšem, nego Italijani. Se bolj, nego glede šolstva, očitajo italijanski nacionalci vladi, da v javnih službah daja Slovanom prednost pred Italijani.

Temu nasproti je resnica, da se meščanski — in posebno tržaški — proletarijat izogiblje discipliniranih državnih služb, dočim kmet, naselevši se v mestu, hrepeni po taki službi. Ker torej med prosilci za mesta nižjih državnih uslužbencev ni meščanov-Italijanov, mora vlada imenovati kmete-Slovane! Sicer pa tudi to ni res, da bi bili Italijani povsodi v manjšini. Med državnimi oficijanti je bilo u. pr. leta 1910 339 Italijanov in le 139 Slovanov! Med državnimi slugi je bilo 1188 Slovanov in 522 Italijanov. Slednji so bili večinoma Istrani, kar je nov dokaz, da Tržačani beže pred državnimi službami. Država se redko nahaja v položaju, da bi mogla izbirati med Slovani in Italijani. Kjer pa je tak slučaj, država mora dajati prednost Slovincu, ki pozna — vsaj za silo — oba deželna jezika. Kakor imajo na južno-tirolskih železnicah Italijani iz občin ob jezikovni meji, ki poznajo italijanski in nemški jezik, prednost pred Nemci, ki poznajo le nemščino.

Sicer pa so tudi v mestni plinarni do pred dvema desetletji zaposleni po večini slovenski delavci; tudi sedaj še je tretjina Slovencev, ki so priznani za izvrstne delavce. Med 250 tramvajskimi uslužbenci je 100 Slovencev. (Po številu se o nam vidi previsoko. Ur.) Da vlada Slovanov ne podpira, dokazuje dejstvo, da je bil tednik „Il Diritto Croato“ v teku 5 let 117 krat zaplenjen.

Slovanstvo v Julijskih pokrajinah ima v sebi tako eminentne sile, da bi bila utopija, misliti na to, da se to Slovanstvo kdaj zatre. Na to ni misliti niti v slučaju aneksijske dežele od strani Italije. Aneksija bi le vse sile nove države dala v službo enega plemena proti drugemu, ter bi s tem začela nov, italijansko-naroden režim jože-finske vrste, z morda nič srečnejim izidom!

V Italiji ne poznajo narodnega vprašanja v Primorju. Če torej oni zahtevajo „pravice za Italijane v Avstriji“, se to razume tako, da bi država morala favorizirati italijansko nadvladje, česar ona ne more, tudi ko bi hotela.

Razpravljajoč o zemljepisni legi Trsta in gospodarskih faktorjih, ki so delovali in delujejo na razvoj Trsta, prihaja Vivante do zaključka, da bi se Trst, ko bi pripadel Italiji, ne mogel več razvijati, ker bi ne imel zaledja, oziroma, bi njegovo zaledje pripadalo drugi državi, ki bi mogla s primerljivi železniškimi tarifi odvrniti promet od Trsta in proti neki drugi luki.

Ob koncu svoje knjige omenja Vivante trializma in pravi, da Italija nima razloga protiviti se morebitnemu osnutju „tretje“ habsburške države. Oba naroda Primorja bi se moralo sporazumeti za mirno skupno narodno življenje, ker imata oba brašiti skupne gospodarske interese. To bi bilo tudi v interesu razširjenja italijanske kulture, ki se jo sedaj še smatra za nevarnost. Na tržaški univerzi bi morala biti dovoljena tudi srbo-slovaška, nemška itd. predavanja, in ne bi smeli zapirati vrata univerze Slovanom, kakor je to zahteval „Piccolo“ dne 26. dec. 1911. in 23. febr. 1912.

Italija ne bi mogla bolje služiti Julijanim Italijanom — tako končuje Vivante svojo knjigo — nego da slovesno in lojalno izjavi, da na noben način in v nobenem slučaju ne aspirira na teritorialne pridobitve all aneksijo na nasprotni obali. Bismarčkova izjava, da bi bil norec oni, ki bi hotel Nemčiji utelesiti avstrijske Nemce, služi njih narodnim interesom bolje, nego bi jim mogla služiti neka separatična agitacija.

Podali smo nekatere misli iz velevažne Vivantejeve knjige, s cemer pa še nikakor ni rečeno, da smo podali izcerno vse ono, kar bi utegnili zanimati našo javnost. V knjigi je nabraneh toliko statističnih in zgodovinskih podatkov, da bo vsakomur, ki se pri nas peča z javnimi vprašanji, služila v neprecenljiv in bogat vir. — Zato moramo toplo priporočati nabavo te knjige.

Domače vesti.

Osebnosti. V Trst so prispeli: grof G. Goess iz Gradca, grof Gabriel de Lonyay, princ Albert Windschgratz z Dunaja, knežinja Karola Hohentlohe iz Devina, knez Karel Liechtenstein in podmaršal Oton pl. Dobrowsky.

Imate li bolečine?

Revmatične trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu, potom prehlajenja? Poizkusite vendar bol olajšujoči zdravilni, krepilni FELLERJEV FLUID z znamko Elsafluid. Ta je res dober! To ni samo reklama! Dvanajstotica za poskušnjo Kron 5.— franko. — Izdeluje lekarnar Feller v Stubici, Elsatrg št. 264 (Hrvatska).

Nezaslišana umazanost! Prejeli smo: V nekem velikem avstrijskem vseučiliškem mestu živi nadarjen slovenski visokošolec, a ubog kakor cerkvena miš. V istem mestu živi tudi veleučena in visoko stoječa slovenska oseba. Ta je nekdanja naprosila visokošolca, naj ji prevede par sto strani debelo knjigo filozofije iz angleščine na slovensko. In dijak se je z veselimi upi lotil tega jako mučnega dela. Prosim! Delo je bilo silno mučno, to ve vsakdo, ki je kaj takega poskusil; prevajati jako obsežno angleško filozofsko delo na — slovenski jezik, to je stvar, ki zahteva energije, znanja, trpljenja in potrpljenja. Ali nadarjeni visokošolec je premagal vse zapreke in čez par tednov je prinesel prevedeno delo veleučenu gospodu. Sedaj sledi škandal: za ves trud mu je izročil oni veleučeni gospod **pet kron!** Dijak, skromen in vajej trpljenja, ni znil besedice in je odšel s petimi kronami v žepu! Dijak, ki si mora od kakega kolega izprostiti kosilo, ki živi — v podstrešju in ki — strada!

III. narodna zbirka, ki jo je priredilo podpisano društvo je prinesla K 737-58 Po odbitku stroškov " 33-80 znaša čisti dobiček " 703-78 Ta znesek se je razdelil na tri dele in sicer: Za stavbeni sklad Ciril-Methodove šole pri Sv. Jakobu (izplačano predsedniku dotičnega odbora) K 275— Za „Dijaško podporno društvo“ v Trstu (izplačalo blagajniku) „ 205 78 Za „Ljudske knjižnice“ v Trstu in okolici „ 223—

Podpisano društvo se tem potom najiskrenejše zahvaljuje vsem darovateljem, posebno pa nabiralateljem, ki so s pridnim nabiranjem znatno pomogli našim najpotrebnejšim kulturnim institucijam.

Cenjene darovatelje, katerih darovi niso bili še objavljeni v „Edinosti“, prosimo, da naj nam oprostite, ker smo bili na tem zaprečeni. Objavimo jih v najkrajšem času.

Akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu.

V korist obrambenemu skladu „Vrdeljskega Sokola“ ponovijo tamošnji diletanti dobro uspelo burko „Nebesa na zemlji“ v nedeljo, dne 21. t. m. Namen je plemenit, da se omogoči pridnejšim „Sokolom“ izlet v zlato Prago, da se tudi tam pokažejo kot pridni telovadci. Zato naj jim cenj. občinstvo izkaže svoje simpatije z lepo udeležbo; vstopnina je zelo nizka, tako, da se lahko udeležijo vsak te prireditve: vstopnina 40 vin., sedeži 20 via. Začetek točno ob 4. popoldne, da je potem vsakemu dovolj časa — kdor misli, da gre še v tržaško gledališče in se tam posloviti od marljivih tržaških igralcev in zaslužnega kapelnika M. Polića.

„Narodna delavska organizacija“ v Trstu sklicuje za jutri, 21. t. m. ob 6. uri zvečer javen shod v „Gospodarskem društvu“ v Skedaju.

Dnevni red: 1.) Namen in pomen Narodne delavske organizacije. 2.) Slučajnosti. Delavci! Udeležite se tega shoda polmoštevno! Vodstvo NDO v Trstu.

Pospešena železniška zveza Trsta z Dunajem. S 1. majnikom se zopet uvedeta dva brzovlaka med Trstom in Dunajem, ki bodeta prevozila progo Dunaj (juž.) — Semmering — Ljubno (juž.) — St. Mihael — (drž.) — Celovec — Jesenice — Trst (drž.) v 12 urah. Vlaka bodeta odhajala z Dunaja (juž.) ob 7:35, iz Trsta (drž.) ob 8:30 zjutraj in prihajala na Dunaj (juž.) ob 8:40, v Trst (drž.) pa ob 7:30 zvečer. Vlaka bodeta imela vozove prvega, drugega in tretjega razreda, med Trstom-St. Mihaelom pa tudi restavracijski voz.

Lloydov parnik „Linz“ je pred bombardiranjem prispel v Dardanele in je včeraj dopoldne priplul v Carigrad.

Novi dvajsetkronski bankovci. Zaradi vedno množičnih se falzifikatov dvajsetkronskih bankovcev je Avstro-ogrška banka sedaj sklenila principijelni sklep, da čimprej, vse veljavne dvajsetkronske bankovce odtegne iz denarnega prometa in jih nadomesti s popolnoma novimi. Že od novega leta sem napravila banka v svoji tiskarni bankovceve poskuse o izpremembi in trepežnosti nove podlage, ki je ne bi mogli ponarejalci nikdar natančno posneti. Vkljub marljivim in hitrim poskusom pa ne bo banka mogla novih bankovcev izdati pred prihodom novim letom, ampak bo še prisljuna obdržati v prometu sedanje bankovce in jih pomnožiti še z eno izdajo.

Od corrigendum. V včerajšnjem našem poročilu o seji državnega zbora se je vrnila sicer mala pomota, ki jo pa zaradi točnosti in resnici na ljubo popravljamo v tem smislu, da je tudi dalmatinski klub podpisal znano interpelacijo jugoslovanskih poslancev. Faktično so sprva razni listi in tudi c. kr. korespondenčni urad v svoji večerni izdaji javljali, da dalmatinski klub ni hotel, oziroma ni podpisal gorenje interpelacije. Dalmatinski klub je res sprva stal na odklanja, očem stališču, a je vendar pozneje skupno z drugimi jugoslovanskimi poslanci podpisal interpelacijo.

Razpisana služba. Na učiteljski z italijanskim učnim jezikom v Kopru je z začetkom šolskega leta 1912-13 popolniti definitivno mesto vadniškega učitelja. Prošnje do 10. majnika istrskemu deželnemu šolskemu svetu v Trstu.

Bo ali ne, in kedar? Na članek pod gornjim naslovom, ki je izšel v včerajšnji „Edinosti“, sledeče pojasnilo:

Od strani „Društva jugoslovanih kih uradnikov denarnih zavodov v Trstu“ je bila dne 31. marca t. l. odposlana na ravna elstvo tržaških slovenskih bank primerno utemeljena prošnja za čimprejšnjo uvedbo sobotnega popoldanskega počitka. Istodobno je odposlala v splošnem istovsebinsko prošnjo tržaškim denarnim zavodom tukajšnja skupina „Reichsvereina“.

Kmalu nato se je vršila seja zastopnikov tržaških bank, pri kateri pa ni došlo do nikakega definitivnega sklepa in to baje vsled odpora „Union-banke“, ki da noče zapirati menjalnice.

Zadeva se ima rešiti pri drugem sestanku, ki se bo — po Informacijah — kmalu vršil in bo društvo na podlagi sklepa te seje ukrepalo nadaljne potrebne orake.

Herman Furlan t. č. predsednik D. J. U. D. J. v Trstu.

Ali ni to škandal? Človeka res prime nekaka sveta jeza, ko vidi pred seboj pismo s takimi poštnim pečatom: „Oppachiasella — Opatjeselo“. Torej na prvem mestu spakedranka, da se človeku kar želodec obrača, ko jo vidi pred seboj, potem pa šele edino pravo slovensko ime. Za božjo voljo vendar, ali v občini ni ljudi, ki bi se uprli takemu nesramnemu spakovanju z lepim slovenskim krajevnim imenom. Stvar občine je, da tu poseže odločno vmes, in končno so menda vendar tudi še pri poštnem ravnateljstvu ljudje, ki utegnejo izprevideti, da ne gre takih spakedranch spuščati v javnost.

Avstrijska vojna eskadra, sestojeca iz ladij „Nadvojvoda Franc Ferdinand“ kot admiralske ladje, „Radetzky“, „Zrinji“, „Cesarica in kraljica Marija Terezija“ in „Streiter“ je prispela v Zante dne 17. t. m. in ostane tamkaj 5 dni. Na krovu je vse zdravo.

Križarka „Szigetvár“ z mornarskimi učenci na krovu, je včeraj dopoldne odplula iz Trsta v Gradež, odtamkaj pa tudi v grške vode.

Pevsko društvo „Trst“. Danes ob 8. zvečer točno pevska vaja. Vabljeni so vse cenj. g. ce pevke in gg. pevci, da se te vaje, namreč za „Povodnega moža“, ki se bo izvajal na častnem večeru kapelnika g. M. Polića, udeležijo vsi, ker je zadnja pred nastopom.

„Nabrežinski zlet“ odpade za danes radi nepredvidljivih zaprek. Kdaj se vrši, bo naznanjeno. Vendar se zberejo nekateri prijatelji tudi danes zvečer ravno tam.

Dr. Delak.

Tržaška sokolska župa. Redna seja vaditeljskega zbora se vrši jutri v nedeljo, dne 21. aprila 1912 v telovadnici tržaškega Sokola ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red: 1. Konstituiranje zbora. 2. Župni zlet in predelava skupnih vaj za vse oddelke. 3. Slučajnosti.

Seje naj se udeležijo vsi načelniki, vaditelji in vaditeljice vžupljenih društev. Pri- nesti je telovadno obleko seboj.

K obilni udeležbi vabi načelnik. **Odsek trž. „Sokola“ v Barkovljah** naznanja, da prične s prihodnjim tednom zopet telovadba ženskega oddelka in pozivlja zato vse bivše telovadke in sploh tiste gospodične, ki nameravajo pristopiti kot telovadke, da se udeležijo tozadavnega sestanka. Danes ob 6:30 v barkovljanskem „Narodnem domu“. Začetki je treba takol, da bo udeležba na župnem zletu dne 16. junija še mogoča.

Kolesarsko društvo „Balkan“. Pri poročilu o dirki junijorjev se je vrnila pomota in je popraviti tako, da je došel IV. Jerč Anton in ne Jezoč.

Načelnik fanfare naznanja vsem fanfaristom, da se vrši jako važen sestanek v soboto ob 8:30 zvečer v kavarni „Minerva“. Naj nihče ne manjka.

Naše gledališče.

Jutri v nedeljo bo poslednja predstava v letošnji sezoni. S to predstavo se zapro vrata naše Talije do jeseni. Mnogo

Berson
SVOJI PODPETNIKI

trpežni, lahki in elegantni ter najcenejši.

ZAHVALA.

Podpisani se najprisrčneje zahvaljujem gg. prijateljem in znancem, ki so mi ob prebitki izgubi moje nepozabne soproje

GABRIJELE

izrazili svoje sožalje, ali mi na katerikoli način olajšali prežalostne trenutke.

Zlasti pa se zahvaljujem g. c. kr. dež. šol. nazorniku Matejčiču, g. c. k. okr. sol. nazorniku Nekermannu, slavnemu učitelstvu deske in dekliske CM šole, okoličanskemu učitelstvu, rodbini Zagarjevi in vsem ostalim, ki so blagovolili mojo nepozabno soprogo spremiti k zadnjemu počitku. — Objednem pa si štejem tudi v sveto dolžnost izreči ob tej priliki g. dr. Justu Pertotu, ki je tako dolgo in tako vztrajno in neumorno poštvalnostjo zdravil in lajšal trpljenje blagi pokojni kot tudi g. kaplanu Andreju Cinku za zadnjo tolažbo, svojo odkritosrečno hvaležnost. Hvala tudi cenjenim darovalcem vencev. Bog Vam plati!

Anton Šemè, c. k. učitelj.

Hranilnica in posojilnica v Spodnjih Škofijah
registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se vrši dne 28. aprila t. l. v prostorih gospoda Ražma na Spodnjih Škofijah.

- DNEVNI RED:**
1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.
  2. Poročilo načelstva.
  3. Poročilo nadzorstva in odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
  4. Volitev: a) načelstva, b) nadzorstva.
  5. Slučajnosti.
- Opomba. Začetek ob 9 in pol. Ako se pa ne snide do te dobe peti del vseh članov zadruga, zboruje se pol ure kasneje v ravnostem proatoru ter z gornjim dnevnim redom i. t. ne glede na število prisotnih združnikov.
- ODBOR.**

Br. 1767

Oglas natječaja.
Otvara se natječaj na mjesto **općinskog liječnika**

zdravstvenog okružja Buzet sa sjedištem u Buzetu i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. 8. 1907. br. 39.

Sa ovom službom skopčana je godišnja plaća od 4000 kruna za liječenje siromaha.

Osim te plaće zaslužiti će liječenjem ne siromaha, cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrijeme epidemija.

Uz kvalifikacije ustanovljene u gore pomenutom zakonu mora natjecatelj poznavati hrvatski ili ostali koji slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Molbe su odposlati do 15. maja 1912. na općinsko glavarstvo u Buzetu.

Glavarstvo općine Buzet, dne 18. 4. 1912.
Načelnik: Rašpolić v. r.

Slovinci in meščani!

Vaša dolžnost je, da se poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoča udani

ANTON NOVAK,
brivec.
SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11—12
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

fi due Americani
v Trstu, ulica Crosada št. 3
se točijo izvrstna **ISTRSKA** in **VIPAVSKA VINA** po zmernih cenah, preiskana od ces. kr. posekuševališča za živila v Gradcu v smislu § 3. zakona z dne 16. jan. 1896. št. 89.
Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi
JOSIP ČERMELJ, lastnik.

Novi dohodki za pomlad in leto!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici
naznanja slav. občinstvu, da je preekrbela svoje prodajalne:
v **TRSTU**, Via Barriera vecchia 38 in Via del Rettori 1 in
v **GORICI**, na Starem trgu 1 (na vogalu Rabatišča)
s svežim poletnim, črnim in barvanim obuvalom ličnega kroja in dela ter finega in trpežnega usnja.

Dr. Pečnik
(PETSCHNIGG)
Trst, via S. Caterina šte. 1
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in specialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák v. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma šte. 13, II. n.

SAFRANOVA
gostilna „Pri deteli“
ul. Belvedere št. 7.
Zajutr, dun. kuhinja, obedi po 56 st.
I. istrsko, belo in črno vino. Toči se češko pivo, črno in svetlo. Vermut in marsala.
Za obilen obisk se priporoča udani
Hinko Safran.

Podajte se vsi
AL GRAN MERCURIO
Trst, Piazza S. Giovanni št. 1.
Velikanska zaloga oblek
za moške in dečke z bogato izbero.
Cene zelo ugodne.

Nova trgovina jestvin in kolonijalnega blaga
Mate Lovrić
Trst, ul. Guardia št. 28
(ogel ulice Rivo)
Prodaja olja in mila ter drugih stvari za perle. Vino in likerji v steklenicah. Blago vo no sveže in cene jako zmerno. Priporoča se c. občinstvu za obilen poset

ALEKS. FRANC MAYER - TRST
žgalnica kave
TELEFON 1743.
Najbolji vir za dobivanje pečene kave.

smo napredovali v tem letu. Na polju glasbene in gledališke umetnosti smo dosegli veliko, na kolikor skoraj misliti nismo smeli. In da je temu tako, na tem gre velika zasluga našemu marljivemu velezaslužnemu kapelniku, g. Mirku Poliču. Slovensko gledališče mu v priznanje njegovih neveljnih zaslug priredi časten večer.

Na tem častnem večeru se bo obenem izvajala krasna P a r m o v a balada „POVODNI MOŽ“.

To remek-delo glasbene umetnosti se bo prvič izvajalo v Trstu pod spretnim vodstvom g. kapelnika Poliča.

Po tem se uprizori prekrasna Kalmánova opereta

„JESENSKI MANEVRI“

Upati je, da bo gledališče razprodano, kar naj služi na čast ne le vrlomu kapelniku temveč tudi našemu občinstvu.

Vstopnice pri vratarici „Narodnega doma“.

Nar. del. organizacija.

Slovenski zidarji! Krajevna skupina zidarjev N. D. O. sklicuje sledeče shode: Danes 20. t. m. ob 8 zvečer javen shod v „Konsumnem društvu“ v Lonjerju.

Jutri 21. t. m. ob 10. dopoldne javen shod v „Gospodarskem društvu“ v Rocolu.

Jutri 21. t. m. ob 5. popoldne javen shod v „Gospodarskem društvu“ na Frdenču pri Sv. Ivanu.

V ponedeljek 22. t. m. ob 7. zvečer javen shod v gostilni NDO ul. Ghega v Trstu.

V torek 23. t. m. ob 7. zvečer javen shod v „Konsumnem društvu“ v Rojanu.

Poroča tudi drž. in dež. poslanec gosp. dr. Otakar Rybář.

Skupina slovenskega ženstva NDO priredi v nedeljo, 21. t. m. damski plesni venček v veliki dvorani NDO ulica Sv. Franciška št. 2. Začetek ob 4. popoldne. — Sviral bo orkester „Fonda“.

NDO opozarja člane na umetniško razstavo slik na trgu Goldoni št. 6.

Vstopnice v slovenskem gledališču (znižane cene) za članice in člane N. D. O. in Z. J. Z. se prodajajo ob uradnih urah v uradu NDO ul. Sv. Franciška št. 2.

Tržaška mala kronika.

Zaradi poverbe. V Rocolu št. 884 stanujoči 29-letni Josip Bebek je bil tajnik podpornega društva v Ricmanjih. Na ovadbo društvenega predsednika Antona Senice je bil Bebek aretiran, češ, da je poveril 1000 K društvenega denarja. Bebek je priznal, da je poveril le 490 K in to ne v svojo korist, temveč, da pomaga iz zadržane nekemu svojemu prijatelju, odločno pa je ugovarjal, da bi bil poveril tudi ostalo svoto. Beba so pridržali v zaporu.

Nepredvidni „ribiči“. Predvčerajšnjim popoldne ob pol štirih je čuvaj na svetilniku opazil v bližini valoloma pri Sv. Andreju čoln, v katerem so bile tri osebe, ki so se trudile na vso moč, da bi spravile čoln v luko, kar pa se jim nikakor ni posrečilo, ker jih je burja odganjala vedno dalje od luke. Pristaniški urad je postal čolnu na pomoč parnik „Audax“, ki je vzel one tri osebe na krov in čoln zavlekel v „sachetto“. Rešenci so izpovedali, da so hoteli loviti ribe, da pa niso znali ravnati s čolnom.

Koledar in vreme. — Danes: Marcellin škof, Dragislav. — Jutri: Anzelm škof.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 11.2 C°. — Vreme včeraj: Hladno in jasno.

Vremenska napoved za Primorsko: Tupatam neznatno deževje. Temperatura neizpremenjena. Vzhodni vetrovi razne brzine.

Vesti iz Goriške.

„Ciril - Metodova podružnica“ za Opatjeselo in okolico priredi jutri v nedeljo, dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne svoj ustanovni občni zbor v prostorih g. Fr. Marušič št. 65, s sledečim dnevnim redom: 1.) Govor o namenih Ciril-Methodove družbe in prečitanje pravil; 2.) Vpisovanje novih članov; 3.) Volitev odbora; 4.) Razni predlogi in nasveti. — K obilni udeležbi se vabijo vpisani člani in vsi oni, ki čutijo slovensko. Pripravljali odbor.

Posebni vlak slovenskih Korošcev v Gorico. Slovenski Korošci pridejo v nedeljo s skupnim vlakom v Gorico, od Sv. Goro. Pride jih baje čez 500. Ker so naši stiki z zatiranimi bratmi onstran Predilla jako redki, pozdravljamo jih kar najpriščneje v naši solčni Gorici. Dobro došli!

Italijanski visokošolci in uvedba slovensčine na gimnaziji. Že mesece se pripravljajo naši Italijani, ali naj bi uvedli slovensčino ali francoščino kot predmet na tukajšnji italijanski gimnaziji. Tržaški Italijani odločno odklanjajo slovensčino, slovenski jezik je tudi goriški Lahom barbarski in jezik zaničevanja malega naroda, ali večin bi vendar hotela slovensčino. Iz te zagate jih ni rešil niti shod goriškega dijaštva. Prepričali so se tri ure, naposed so skleili: „Akademični študentje, zbrani na zborovanju po § 2 na večer 15. aprila, uvažujoc mnenje posameznih docentov, ki se zavze-

majo za različna mnenja v stvari uvedbe slovensčine ali francoščine na italijanski goriški gimnaziji, se strinjajo z idejami, ki so obveljale na zborovanju gorilmenovanih docentov in italijanskih srišev, na katerem se je določilo, da si vsak lahko svobodno izbira francoščino ali slovensčino.“ Tako daleč so prišli italijanski visokošolci, da ne znajo štilizirati niti navadne resolucije. „Gazetino“ jim očita pomanjkanje logičnega mišljenja in znanja — gramatike.

Vesti iz Istre.

Razpisana zdravniška služba. Občina Kastav razpisuje službo drugega občinskega zdravnika s sedežem v Matuljah ali v bližini. Letna plača s pavšalom za konja K 4080, izplačljiva v mesečnih anticipatnih obrokih, in določene pristojbine za zdravniške obiske. Prošnje do 1. majnika občinskemu poglavarstvu v Kastvu.

Druge slovenske dežele

Iz Vipave. Dne 17. aprila t. l. proti jutru je izbruhnil požar v magazinu gospoda Frana Skapina, trgovca v Trstu, ki ima v Vipavi svojo podružnico. K sreči je bil ogenj še pravočasno opažen in so ga s pomočjo gasilnega društva hitro pogasili. Poslopje je zavarovano pri Tržaški zavarovalnici „Assic. Generali“. To je sedaj v teku pol leta že drugi požar v Vipavi in iz tega je dovolj razvidno, kako potrebno je gasilno društvo! Tem nujneja je potreba, da bi mu v to poklicani faktorji na kak način pomogli do toll potrebne primerne srambe, kjer bi moglo hraniti vse svoje orodje v takem stanju, da bi bilo vsak hip pripravljeno za pomoč. Z združenimi močmi bi se dalo do- seči tudi to.

Razne vesti.

Grozen čin pijanega. Iz Lvova poroča: Kmet Karpal iz vasi Vodovice je na sejmu prodal svojo živino ter se zelo vinjen vrnil domov. Doma je položil bankovce na mizo, sam pa je zaspal za mizo. Njegov mladi sinko je prišel v sobo, pograbil z mize bankovce in se začel žnjimi igrati. Slednjič je pograbil škarje in vse bankovce razstrigel. Kmalu pa se je kmet zbudil iz svojega spanja, ter je v svoji jezi pograbil za nož in umoril sinčka, ker mu je razrezal bankovce. Na njegov jok je prihitela v sobo triletna hčerka. Kmet jo je v svojem pijanem besnenju pograbil in vrgel v vodnjak. Šele sedaj se je streznil in spoznal svoje nečloveško ravnanje. Ves obupan je zbežal na vrt in se takoj obesil.

DAROVL

Za Ciril-Methodovo podružnico v Rojanu daruje g. Franjo Cink stareji K 5— polovico tantjeme kot kazen za neredne udeležbe pri sejah.

Gospod Vrabec je daroval družbi sv. CM K 3. Denar je naložen v T. P. H.

Soba meb. ovana se odda takoj v najem. Ulica Farneio 43, II. vrata 16. 745

Išče se sposobna kuharica za ljubeško kuhinjo. Via Macchiavelli 1. 853

Odda se v najem postelja delavcu. Ulica Conti št. 24, vrata 7, pritičje. 847

Službo išče živinorejski p. močnik hodiat v mestu ali v okolici Vstop 1. maja. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 854

Josip Stofa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8. — Izvršuje vsakovrstna mizarska dela. 793

Na prodaj je hiša, klev, lopa, z dobro dočeo trgovino v najlepšem kraju brez konkurenta na Krasu. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 819

Na prodaj so vrata, okna, stopnice, lijkji, strešniki, deske, tramovje itd. Obrniti se ulica Piccardi 18. 836

Gospodična večja slovenskega in nemškega jezika ter strojepisja, želi vstopiti v odvetniško ali notarsko pisarno ali kot korespondentka. Na-lov pove ips. oddelek Edinosti. 820

Ženska šivilja se priporoča slovenskemu občinstvu. — Trst, ul. ea della Guardia št. 31, II n. Amalija Pestelj. 845

Slovensci! Ali še zdaj ne veste, da je edini Vaš fotograf ANTON JERKIČ? Trst, via delle Poste 10. — Gorica, gosposka ul. 7.

Stalni krajevni agenti možni nem- sčine se sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno Neugasse 20. 244

Odda se v najem za 15. maja t. l.

restavracija Narodnega doma v Puli z vratom, kegljiščem in s hišo za stanovanje [za [mesečno] najemnino K 300, plačljivo pol leta naprej. Za točna pojasnila obrniti se je naravnost na upravitelja kavarne Narodnega doma v Puli, gosp. Grgica Bastetića.

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI družba z o. z. — Trst — ulica Tiziano Vecellio št. 3. — Telefon št. 250. — Izletni na vse kraje z avtomobilskimi žardinjerami z 12 prostori, avtomobilske kočije odprte in zaprte, elegantne, solidne in varne. — Cene zmerne po dogovoru.

Uničevalec dlak „EPILATOIRE“ odstranjuje popolnoma dlake v obrazu, na rokah, laktih itd. Oviru zopetno rast. Velika steklenica K 20—, mala steklenica K 10—. Novo zboljšana barva za lase „FO“ idealno sredstvo za neškodljivo barvanje las modre, rjave in črne barve. Preizkušeno od zdravstvene oblasti in zakonito zavarovano. 1/2 karton kron 10—, 1/4 kartona kron 6—, poizkusni karton kron 2.40. Dr. Robert Fis her, Duaj L. Salvatorgasse 11. (Passauerplatz 2). Zaloga na Dunaju: Lekarna N. Twerdy, 1, Korwills Apotheke, 1, Wipplingerstrasse 12.

A. F. KOVAČIČ TRST, ulica Giovanni Boccaccio št. 4, (ogel ulice Torquato Tasso). Priporoča slavnemu občinstvu svojo znano pekarno in sladčičarno, v kateri se dobiva velika izbira maslenega kruha in presnic. Sprejema se vsakovrstno pečilo. Svež kruh redkrat na dan. Vino in liker v steklenicah. Prepečeni, štrukiji, vsakovrstne sladčice in istrski kruh. Potreba na dom.

JOSIP BABIČ - Trst via San Marco št. 12. Priporoča svojo na novo prevzeto in urejeno GOSTILNO. Toči se vipavsko belo vino, istrsko črno, opol dalmatinski, vermut, marsala. Kuhinja domača vedno na razpolago — z gorkimi in mrzlimi jedili.

Av gust Höftl via Station 35. Velik izbor Placqué-veržic garantiranih in priveskov. Napravniki in zapetnice. Zlate, srebrne, nikelne in jeklene ure. Regulatorji iz prvih tvornic „Zenit“ in „Omega“. Poprave z garancijo enega leta. Gramofoni in plošče vseh vrst.

ODLIKOVANA tržaška prodajalna obuval ULICA GIOSUÈ CARDUCCI ŠT. 21. Razun različnih izberov najfinjših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah: Usnje Boxcalf s trakovi . . . po K 10— Usnje Boxcalf z elastiko . . . po K 10— Usnje Boxcalf čilka Derby . . . po K 10— Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10— Enaki za dečke 1 K manj. — Vankov. blago I. vrste. Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Bogomil Pino — urar in zlatar — Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13. Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhonor. prstanov s dijamanti in bres dijamantov, ženske verižice, zlata in srebrna za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Mizarska delavnica Francesco Kramer Trst, via Miramar št. 21. Izvršujejo se vsakovrstna mizarska dela in se jamči za točno izgotovitev po umetniških pravilih. Najzmernejše cene.

Dobro jutro! Kam pa kam? „Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postrežen, Vam svetujem, da greste v ulico Riborgo št. 31 (Al buon Operaio)“ tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni. SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik M. IVANČIČ.

Agenti in zastopniki, zaupne osebe, ki obiskujejo privatne odjemalce, se iščejo za prodajo naših znamenitih in patentiranih zaves za okna; dobijo visoko provizijo in si lahko prihranijo postranski zaslužek. Uzorci se pošljejo franco. — Zjedijene tovarne rulet in zaluzij J. & E. Glöck, Kraljevac (Kynšperk) na Ogri, Češko. Dopoljuje se v arbsko - hrvatskem, italijanskem, — češkem, nemškem in madjarskem jeziku. — Kdor prevzame zastopstvo naše tvrdke, si lahko zasluži prilično veliki dobiček.

Antonio Spanghero dekorativni slikar Naslednik tvrdke DOMENICO DELISE. DELAVNICA: Trst, via Madonnina št. 7. VELIKA ZALOGA. — Papir za tapeciranje najboljših tovarn. Prevzame vsakovrstna stavbena dela in dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA: imitacija lesa in marmorja, izložne table.

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu A. JERIČ - Trst ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorcola) Priporoča cenj. občinstvu svojo novo pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat na dan svež kruh in sladčice. Prepečeni in konfektura. — Likerji in raznovrstno vino v steklenicah.

Gualtiero Cozzio Passe San Giovanni 2 in Torrente 15 (nasproti Chiozzi) Trst PRVA brusarska :: DELAVNICA :: z električni motor. Bogat izbor škarij brivnih britve, nožev itd. itd. Brušenje vsakovrstnih rezil in strojev za striženje las. :: Nizke cene ::

ANTON BARUCCA MIZARSKI MOJSTER Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2. Specialist za popraviljanje roulet na oknih. Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamči za popolno delo in se ne boji konkurence.

Na obroke! Velika zaloga izdelanih oblek Velika izbira letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, porvnikov vseh kakovosti. — Specialiteta v veznji. Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene. Adolf Kostoris - Trst Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

POZORI! Skladišče se nahaja v I. nadstr.